

8 Samarbete för förändring

*Fördelar och nackdelar med samverkan.
Tillsammans arbetar vi för inflytande
och delaktighet i samhället.*

Ensam är inte alltid stark. Alla behövs och olikheterna kan vara en styrka. Personer med psykisk ohälsa eller psykiska funktionsnedsättningar betecknas ibland som en *besvärlig grupp* eller en *tyst grupp*, samtidigt som de är väldigt, väldigt många. Behovet att gemensamt föra sin talan inför politiker, allmänhet och verksamheterna med uppdrag att erbjuda vård och service är stor.

Personer som har erfarenhet av svårigheter, psykisk ohälsa, funktionsnedsättningar eller av att vara anhörig tycker lika i många frågor. Samtidigt kan man ha helt olika uppfattningar i andra. Olika saker är viktiga för olika människor. Det är inget konstigt med det. Men om man vill samarbeta så måste man kunna hantera olikheterna och utgå från det som är gemensamt.

Det här sista avsnittet tar upp hur ni som grupp kan arbeta vidare tillsammans. Det visar också på hur föreningar och medlemmar från olika organisationer eller grupper kan samverka. **Så vill vi ha det!** heter skriften som NSPH gav ut i samarbete med Nationell psykiatrisamordning. Den kan fungera som inspiration för ert arbete. Kanske kan ni formulera en egen **Så vill vi ha det!** med hjälp av handlingsplanen som finns sist i studiematerialet?

Föreningars samverkan

Föreningar eller andra grupper av personer med psykisk ohälsa eller erfarenhet av att vara anhörig kan ha mycket att vinna på ett närmare samarbete.

Detta samarbete kan ske på olika sätt beroende på förutsättningarna och vilka behov föreningarna har. Ibland passar en mindre omfattande samverkan bäst medan flera ser att bildandet av nätverk, gemensam verksamhet eller utbildning ger stora fördelar för alla parter. Att ha gemensamma möten då ni undersöker om just ni har lika ståndpunkter i olika frågor kan vara en bra början. Det är vanligt att föreningsrepresentanter har ”förmöten” inför ett brukar- eller patientråd där även anhöriga kan delta. Då går de igenom punkterna på dagordningen innan mötet med socialtjänstens och landstingets representanter börjar. Representanterna kan också själva

arrangera patient-, brukar- och anhörigråd, dit man bjuder in föreläsare för verksamheterna. I förra avsnittet fanns exempel där samverkan innebar att föreningarna drev gemensamma verksamheter och projekt. Verksamheterna Nationella hjälplinjen, personligt ombudsverksamheten Parasoll, Föreningarnas hus i Skellefteå och NSPH hade inte varit möjliga utan samverkan mellan intresseorganisationerna.

På flera håll i landet har föreningar på regional nivå valt att följa exemplet Nationell Samverkan för Psykisk Hälsa och startat nätverk. Nu finns det regionala NSPH-nätverk i Jönköpings län, Uppsala län, Norrbottens län och Örebro län. Lokala nätverk har bildats i Göteborg och Malmö. Och fler är på gång.

De offentliga verksamheter som påverkan bedrivs mot är ofta positivt inställda till att föreningarna samverkar i nätverk. Det underlättar deras arbete, då nätverket utser representanter som kommer bättre förberedda på möten. Kritiker menar att föreningarna kan förlora på att lägga energi på samverkan, att förhandla inbördes och att det riskerar försvaga de enskilda föreningarnas ställning.

En gemensam röst – en starkare röst

På nationell nivå agerar intresseföreningarna på psykiatriområdet tillsammans för att vi har mycket gemensamt och för att en gemensam röst blir en starkare röst. Och detta behövs för att politikerna i framtiden ska ge psykiatriområdet högre prioritet!

NSPH stödjer aktivt föreningar som vill samverka med varandra och överväger att bilda ett lokalt eller regionalt NSPH-nätverk. Vänd er till NSPHs kansli, se www.nhsp.se för att få information och stöd.

Ett nätverk ersätter inte de olika föreningarna. Patienter, brukare och anhöriga inom psykiatriområdet är en grupp med skilda erfarenheter av vitt skilda diagnoser, erfarenheter och har därigenom ofta olika ståndpunkter i flera frågor.

Arbeta i nätverket bara med de frågor ni har gemensamt och det ni är överens om.

Ibland får de egna profilfrågorna stå tillbaka i denna form av samarbete. Hjärtefrågorna driver ju föreningarna i sitt eget arbete! NSPH, Nationell Samverkan för Psykisk Hälsa, har identifierat ett antal prioriterade gemensamma frågeställningar som berör alla organisationer. Det handlar bland annat om rätten att vara med och bestämma som patient, brukare eller anhörig. Om problemet med negativa attityder i samhället, diskriminering i arbetslivet, kunskapsbrist i vård och omsorg och om motståndet mot kvalitetsförsämringar inom vården.

I samarbetet måste allas perspektiv komma fram. Använd gärna metoder eller mötesformer som tas upp i det här studiematerialet så att även de som är ovana eller har egna psykiska funktionsnedsättningar kommer till tals och får besluta över vilka frågor som ska drivas och på vilket sätt samverkan ska ske. En viktig fråga att ställa sig i ett samarbete är vilket mervärde samverkan ger och hur det kan ge ökat mervärde åt alla parter?

Att diskutera

- Vad finns det för fördelar med att samverka?
- Finns det några problem?
- Hur hanterar vi olikheterna mellan de olika medlemmarnas situationer och erfarenheter?
- Gå vidare till nästa avsnitt **Att arbeta med handlingsplaner**. Sammanställ era idéer och skriv in dem i en eller flera handlingsplaner. Planen kan hjälpa er att konkretisera vad ni egentligen vill och hur ni vill samarbeta för förändring.